Redactiunea Administratiunea
Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescă. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescă în Viena *Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta“ ese în fiă-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 254. Braşovŭ, Sâmbătă, 16 (28) Noemvre. 1891.

Braşovŭ, 15 Noemvre st. v.

Érăşĭ şĭ-au mĕsuratŭ puterile partidele diferite din camera deputaţilorŭ austriacĭ.

La ordinea ḑilei a fostŭ o cestiune economică financiară. Conducĕtorulŭ partidei liberale germane Dr. Plener a făcutŭ adecă o propunere, pentru ca sĕ se uşureze darea celorŭ ce nu plătescŭ mai multŭ decâtŭ 5 fl. 25 cr. dare, fiindŭ liberaţĭ de a mai plăti adausulŭ prescrisŭ de 70%.

E vorba dér de a se aduce o jertfă de vre-unŭ milionŭ şi jumĕtate pentru uşurarea micilorŭ întreprinḑĕtorĭ şi meseriaşĭ, care ar fi a se acoperì din alte veniturĭ. Cei mai mulţĭ susţinŭ, că stânga liberală germană prin acéstă propunere voesce sĕ-şĭ facă popularitate, arĕtândŭ, că ea este pentru uşurarea contribuabililorŭ.

Fi-va şi acesta scopulŭ ce a condusŭ pe Dr. Plener şi soţĭ, dér scopulŭ principalŭ a fostŭ, de a provoca cu ocasiunea votărei asupra acestei propunerĭ o nouă grupare a partidelorŭ, care sĕ fiă favorabilă venirei la putere a partidei liberale germane.

Au speratŭ Germanii centraliştĭ, că vorŭ câştiga pe Polonĭ pentru propunerea lorŭ şi că guvernulŭ asemenea o va susţiné. Nicĭ Polonii n'au votatŭ cu ei, nicĭ guvernulŭ nu i-a susţinutŭ.

In pressa polonă s'a manifestatŭ în timpulŭ din urmă, în modŭ destulŭ de pronunţatŭ, neîncrederea faţă cu Germanii centraliştĭ şi s'a pretinsŭ ca clubulŭ polonŭ din cameră sĕ nu încheiă alianţă cu Germanii, deórece aceştia nu s'au arĕtatŭ nicĭ-odată sincerĭ faţă cu Polonii. Ba décă suntŭ adevĕrate unele scirĭ aduse de „Wiener Allgem. Ztg“, Polonii în cea mai mare parte s'ar fi hotărîtŭ de a începe o acţiune în contra stângei germane şi de a căuta sĕ se alieze pentru acestŭ scopŭ cu Cehii tinerĭ.

Cu unŭ cuvêntŭ se credea, că cu ocasiunea propunerei amintite, se va clarifica situaţiunea parlamentară, arĕtândŭ guvernulŭ cu cine voesce sĕ mérgă, căcĭ până astăḑĭ scimŭ, că o maioritate sigură şi compactă nu are.

Dér votarea asupra propunerei Plener, care s'a făcutŭ după o discusiune lungă şi înfocată pe la meḑulŭ nopţii, n'a adusŭ nicĭ o soluţiune, ci din contră a doveditŭ din nou, câtŭ de neconsolidate şi nesigure suntŭ raporturile parlamentare în Austria. Au votatŭ, precum amintirămŭ, pentru trimiterea propunerei memorate la comisiunea pentru dărĭ, adecă deocamdată pentru respingerea ei, ministrii şi Polonii şi cu ei împreună Rutenii, clubulŭ Hohenwart şi câţĭva deputaţĭ din Moravia. Ér pentru propunere au votatŭ stânga germană, partida naţională germană, clubulŭ Coronini, Cehii tinerĭ, o parte a Cehilorŭ Moravĭ şi mai toţĭ antisemiţii. Astfelŭ fù primită propunerea ca basă a discusiunei, cu 166 contra 126 voturĭ.

Mai surprinḑĕtorŭ este, că Cehii tinerĭ au votatŭ cu Germanii, contrarii lorŭ cei mai declaraţĭ. Ei au şi motivatŭ acésta, arĕtândŭ, că votéză obiectivŭ pentru acéstă propunere, care nu este politică, şi că prin acéstă procedere neinfluinţătă din drépta orĭ din stânga, ei vorŭ sĕ arate tocmai, că fără de mulţumirea poporului boemŭ o consolidare a raporturilorŭ parlamentare austriace, nu este posibilă; ér de aceea că d. Plener, în urma primirei acestei propunerĭ ar deveni ministru, ei nu se temŭ.

Şi în adevĕrŭ s'a şi doveditŭ acéstă stare neconsolidată parlamentară prin aceea, că guvernulŭ a rĕmasŭ cu totulŭ pe neaşteptate în minoritate.

CRONICA POLITICĂ.

— 15 (27) Noemvre.

— Intre naţionalităţile din Austria e mare fierberea, deóre-ce e vorba ca acum sĕ se hotăréscă asupra viitórei grupărĭ a partidelorŭ în parlamentulŭ Austriacŭ. Ḑiarele polone din Galiţia sfătuescŭ pe clubulŭ polonŭ se nu facă **alianţă cu stânga germană** „Kurjer Lwowski“ scrie: „Nu va trece multŭ şi cei din Viena, după melodia cunoscută: „Der Wenzel kommt“, vorŭ cânta: „Der Plener kommt, der Plener kommt, der Plener ist schon da“. Bĕtrânulŭ Herbst şĭ-a trăitŭ traiulŭ şi acum se pare, că se vorŭ realisa speranţele d-lui Plener (conducĕtorulŭ Germanilorŭ liberalĭ), care de 20 de anĭ candidéză la portfoliulŭ de finance, şi încă vomŭ vedé combinaţiunea neverosimilă şi totuşĭ adevĕrată „Taaffe-Plener“, care ne aduce aminte de era de odinióră „Auersperg Lasser“. După ce amŭ sprijinitŭ timpŭ de 11 anĭ guvernulŭ contelui Taaffe, noi (Polonii) suntemŭ în ajunŭ de a scóte castanele din spuză pentru centraliştĭ, pentru inimicii neîmpăcaţĭ ai tuturorŭ Polonilorŭ şi Slavilorŭ. Polonilorŭ nu le este iertat sĕ dee mână de ajutorŭ acestei scamatorii imorale, care promite Galiţiei unŭ şirŭ de desamăgirĭ, lorŭ nu le este iertatŭ a conlucra la o luptă, care e de natură ai păgubi pe ei şi pe naţiunile surorĭ. N'ar fi acésta una cu tradarea Boemilorŭ şi a Slavilorŭ? N'ar arĕta ei cu degetulŭ asupra nóstră! Décă Polonii ar încheia o alianţă cu firma „Plener-Taaffe“, acésta ar dovedi numai, că n'am învĕţatŭ nimicŭ şi n'amŭ uitatŭ nimicŭ.“

— Audienţa ministrului **Giers la împĕratulŭ Germaniei** n'a duratŭ nicĭ o jumătate de óră. Primirea a fostŭ fórte simplă. Partea cea mai mare dintre ḑiarele din Berlinŭ discută puţinŭ séu mai de locŭ sosirea lui Giers. „Kreuzzeitung ḑice, că scirea despre o apropiare financiară între Rusia şi Germania este falsă; este însĕ speranţă, că relaţiunile ruso-germane, celŭ puţinŭ pe din afară suntŭ mai amicabile. După o telegramă din Petersburgŭ a ḑiarului „Vossische Ztg“. foile de acolo ḑicŭ că e de doritŭ o înţelegere între Rusia şi Germania şi speréză chiar o ameliorare a relaţiunilorŭ franceso-germane. „Allgem. Reichscorrespondenz“, ale cărei relaţiunĭ cu guvernulŭ rusescŭ suntŭ cunoscute, anunţă din isvorŭ sigurŭ, că primirea ce i-a făcut'o guvernulŭ germanŭ ministrului rusescŭ Giers, a avutŭ caracterulŭ de o mare cordialitate. Giers s'a convinsŭ că esistă între Germania şi Rusia bune raporturĭ de vecinĭ, şi că intenţiunile pacĭnice carĭ însufleţescŭ tóte guvernele, *este cea mai bună garanţiă pentru durata păcei europene.* O corespondenţă din Petersburg a ḑiarului „Pol. Corr.“ accentuéză că alocuţiunea împĕratului Franciscŭ Iosifŭ în delegaţiunĭ a făcutŭ în Rusia o impresiune mai mare, ca cum o facŭ în genere astfelŭ de manifestaţiunĭ autoritative. In Rusia suntŭ toţĭ de părere, ca tonulŭ fundamentalŭ alŭ vorbirei împĕrătescĭ a fostŭ peste totŭ seriosŭ, şi se ţinŭ în convingerea, că împĕratulŭ Franciscŭ Iosifŭ nu vede situaţiunea în lumină favorabilă. Ceva liniscire s'a pututŭ afla în vorbirea contelui Kalnoky, a cărei efigiă în generalŭ se póte privi de pacĭnică. Ca unŭ simptomŭ de pace se salută în Rusia călĕtoria la Parisŭ a d-lui de Giers. Sentimentele de pace ale acestui bărbatŭ de statŭ suntŭ în genere cunoscute, visita sa la Parisŭ va întări înţelegerea ruso-francesă şi prin observaţiunile sale faţă de bărbaţii de statŭ francesŭ, ese la ivélă într'unŭ modŭ şi mai pregnantŭ caracterulŭ pacĭnicŭ alŭ acestei înţelegerĭ.

— Pressa întregă din Parisŭ, discută cestiunea **condamnărei** archiepiscopului *Gouthe-Soulard.* Foile oportuniste află că acéstă pedépsă a fostŭ dréptă şi moderată. Lucrulŭ principalŭ este, că puterea statului a arĕtatŭ, că ea e în stare chiar şi faţă de prelatŭ sĕ se validiteze, că aceştia nu stau mai pe susŭ de legile civile. Foile radicale vorŭ sĕ tragă din acestŭ procesŭ lecţiunea, că dispărţirea bisericei de cătră statŭ a devenitŭ indispensabilă, organele monarchiste felicită pe archiepiscopŭ pentru aceea, că a representatŭ cu gloriă causa bisericei şi a Franciei. „Journal des Debats“ crede,

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(12)

Cerşitórea dela Ponts des Arts.

Novelă de Vilhelm Hauff; trad. de *Cornel Scurtu.*

21.

„Nu sciu“, începù Fröben, „décă îi este cunoscutŭ societăţii, că acum câţiva anĭ am călĕtoritŭ cu Faldner, şi adecă am trăitŭ cu dênsulŭ câtăva vreme la Parisŭ, ba amŭ locuitŭ chiar într'o cameră? Amêndoi aveamŭ studii comune, cercetam acelaşĭ cercŭ. Ne făceam unulŭ altuia pe prietinii nostri cunoscuţĭ şi în modulŭ acesta trăiamŭ amêndoi nedespărţiţĭ unulŭ de altulŭ. Aveamŭ amêndoi unŭ amicŭ comunŭ, pe amabilulŭ şi savantulŭ Doctor M., unŭ compatriotŭ, care locuia în Rue Taranne, care, după cum se scie, duce în Rue St.-Dominique şi se află pe ţĕrmulŭ stângŭ alŭ Senei. Obicĭnuita nóstră preumblare de séra era prin Champs élisée, peste frumósa punte spre câmpulŭ lui Marte şi de aicĭ spre foburgulŭ St-Germain în locuinţa amicului nostru, unde adese-orĭ vorbeamŭ până târḑiu nóptea despre patria nóstră, despre Francia, despre tóte lucrurile posibile. Noi locuiamŭ pe Place des Victoires, cam departe de Rue Taranne şi alegeamŭ de regulă drumulŭ cătră casă peste Ponts des Arts, pentru ca se trecem prin Louvre şi pentru ca sĕ evitămŭ unŭ încunjurŭ prin stradele laterale. Intr'o séră, sĕ fi fostŭ după 11 óre, — ploase puţinŭ şi vêntulŭ sufla rece şi pĕtrunḑĕtorŭ cu deosbire în apropierea rîului, — veneamŭ dela cuartirŭ Malaquais peste Ponts des Arts spre Louvre. Ponts des Arts e numai pentru trecătorii pedestri, şi astfelŭ se întêmplà, că în vremea aceea nu era pera multă vioiciune pe punte. Noi, învĕliţĭ în mantalele nóstre, mergeamŭ în tăcere peste punte; tocmai voiamŭ sĕ coborŭ treptele puntei în partea cealaltă, când mĕ reţinù o privelisce surprinḑĕtóre.

„Răḑimată de punte şedea o figură femeeascĕ de statură înaltă şi sveltă. Pălăria ei négră era trasă pe faţă, care pe lângă aceea era acoperită cu unŭ voalŭ verde; o manta négră de mătasă cădea pe umerii ei, ér vêntulŭ, care sufla în momentulŭ acesta mai tare, tradà o taliă gingaşă şi juvenilă; de sub manta era întinsă o mână, care ţinea o farfurióră, înaintea ei se afla o mică lanternă, a cărei lumină, ce licărea neliniştitŭ, arĕtà unŭ piciorŭ elegantŭ. Póte nicăirĭ nu se află mai mare miseriă, pe lângă cea mai mare strălucire şi bogăţiă, ca în acea parte a oraşului, şi cu tóte acestea în raportŭ cu celelalte părţĭ ale oraşului, se vĕdŭ puţinĭ cerşitorĭ. Ei nu se împingŭ cu neruşinare unulŭ pe altulŭ ci tot-odată nu va vedé cineva, că alérgă după strĕinŭ cerêndu-le milă. Bĕtrânĭ, séu orbĭ şedŭ în genunchĭ órĭ în piciore la colţurile stradelorŭ, ţinêndŭ înaintea lorŭ pălăria cu linişte, şi lasă, ca trecătorii sĕ le întindă vre-unŭ ajutorŭ“.

„Mai îngrozitorŭ, celŭ puţinŭ pentru sentimentulŭ meu, au fostŭ tot-déuna acei cerşitorĭ neruşinaţĭ, carĭ stau nóptea întrunŭ colţŭ cu capulŭ acoperitŭ, cu o lumină aprinsă înaintea lorŭ, nemişcaţĭ aşa încâtŭ pare, că suntŭ morţĭ; mulţĭ dintre cunoscuţii mei din Parisŭ m'au asiguratŭ, că trebue se ţinŭ sémă, că aceştia suntŭ mai cu sémă ómenĭ dintr'o clasă mai bună, carĭ prin nenorocire atâtŭ au decăḑutŭ, încâtŭ séu că trebue sĕ caute de lucru, séu décă li-e ruşine orĭ póte suntŭ prea slabĭ pentru ca sĕ lucre pentru pâne, atuncĭ îşĭ iau refugiu la acestŭ ultimŭ mijlocŭ, mai înaite de a-şĭ lua viéţa, ca alţĭ mulţĭ nenorociţi, în valurile Senei.

„Din acéstă clasă de cerşitorĭ era şi figura femeéscă dela Ponts des Arts, a cărei înfăţişare, fără sĕ voescŭ, mĕ înlănţuise. O privii mai de aprópe; membrele ei se păreau, că tremură de frigŭ, mai tare decâtŭ flacăra din lanternă, dér ea tăcea şi lăsa, ca sĕ vorbéscă în loculŭ ei miseria şi vêntulŭ celŭ rece de nópte. Băgai mâna în buzunarŭ, ca sĕ cautŭ banĭ măruntĭ, dér nu găsii nicĭ o centimă, nicĭ măcarŭ unŭ francŭ. Mĕ întorsei spre Faldner şi-lŭ rugai, sĕ-mĭ dea banĭ mĕrunţĭ, dér elŭ supăratŭ, că trebue sĕ stea în frigŭ, strigà în limba nóstră: „„Lasă în pace pe cerşitórea aceea şi grăbesce-te sĕ ajungemŭ acasă, căcĭ mi-e frigŭ!““ — „Numai câte-va centime, amice!“ îlŭ rugai eu, dér elŭ mĕ

că acésta va influința asupra politicei de liniştire, deórece pe ambele părţĭ se aflä ómenĭ cu interesŭ de a trage folóse din acéstă afacere. Diarulŭ „Figaro" deschide o listă de subscripţiune pentru a acoperi spesele procesului şi amenda în banĭ a archiepiscopului.

— Despre persecuţiunile Creştinilorŭ din China se telegrafézä următórele din Parisŭ: O telegramă din Peking anunţă, că în districtulŭ Gëhol (?) din Mongolia ostică a isbucnitŭ o revoltă provocată de mai multe societăţĭ secrete. Cu acéstă ocasiune au fostŭ ucişĭ unŭ preotŭ şi mai mulţĭ creştinĭ. Guvernulŭ a datŭ ordinŭ, ca sĕ se trimită trupe în ajutorulŭ celorŭ ameninţaţĭ. După o depeşă din Sanghai a diarului „Standard" guvernulŭ chinezŭ ar fi datŭ ordinŭ, ca sĕ fiă esecutaţĭ toţĭ aceia carĭ suntŭ nevinovaţĭ de a fi lipitŭ placate agitătóre în contra străinilorŭ.

Apponyiştii şi Kossuthiştii.

Intre partida „naţională", numită până acum moderată, în a căreia frunte stă contele Apponyi, şi între „partida independentă şi dela 48" s'a ivit unŭ conflictŭ, din care se vede mai pe susŭ de tóte, că deşi ambe aceste partide suntŭ unite în ce privesce suportarea luptei în contra partidei dela putere, suntŭ însĕ departe de idea unei adevĕrate înfrăţirĭ. „Independenţii" nu potŭ sĕ li-o uite Apponyiştilorŭ atitudinea contrară, ce o observară aceştia faţă cu ei în cestiunea reformei administraţiunei şi de aci provine mai alesŭ neîncrederea, ce se manifestă astădĭ între aceste partide şi pe care o ilustrézä destulŭ de viu casulŭ, ce-lŭ arătămŭ mai josŭ.

Pe diua de 29 Noemvre este convocată, din incidentulŭ viitórelorŭ alegerĭ, o mare adunare la Mişcolţŭ. Adunarea e convocată din partea Apponyiştilorŭ şi „Pesti Napló", organulŭ acestora, în vre-o doi articulĭ de fondŭ presentă acéstă adunare astfel, ca şi cum ea ar fi o conferenţă comună a Apponyiştilorŭ şi a „independenţilorŭ".

Imprejurarea acésta însĕ nu numai că n'a fostŭ considerată ca o măgulire din partea „independenţilorŭ", dér preşedintele clubului „independentŭ" dela Mişcolţŭ împreună cu deputaţii Majthényi şi Mocsary vinŭ şi publică în colónele lui „Egyetértés" o declaraţiune, în care protestézä în contra afirmaţiunilorŭ lui „Pesti Napló" şi declară, că conferenţa convocată la Mişcolţŭ nu este o conferenţă comună, ci este o conferenţă propriă a Apponyiştilorŭ, la care „independenţii" nu vor lua parte, deóre-ce ei nu vorŭ nicĭ de cum sĕ facă causă comună cu Apponyiştii. „Diferenţa de vederĭ între partida lui Apponyi şi între partida „independentă şi dela 48" a apărutŭ mai acutŭ ca tot-déuna — dicŭ ei — cu ocasia desbaterilorŭ asupra reformei administraţiunei; cum s'ar puté déră, ca în adunărĭ comune sĕ ţină împreună conferenţe politice aceia, carĭ au chiămarea de-a face propagandă unorŭ vederĭ diametralŭ-opuse?"

In urma acestei declaraţiunĭ, „Pesti Naplo" a începutŭ sĕ bată în retragere. Elŭ recunósce, că conferenţa dela Mişcolţŭ n'are sĕ fiă o conferenţă comună cu „independenţii", dér de nĕcazŭ, că aceştia nu vréu sĕ facă causă comună cu ei, fóia apponyistă începù sĕ le facă imputărĭ, sub cuvêntŭ, că au suferitŭ sĕ subscriă declaraţia de mai susŭ şi unŭ Mocsary, care e cunoscutŭ ca „omulŭ naţionalităţilorŭ".

La imputările acestea ale lui „Pesti Naplo", preşedintele clubului „independentŭ" dela Mişcolţŭ şi deputatulŭ Majthényi vinŭ din nou şi într'unŭ articulŭ publicatŭ în „Egyetertes" iau în apĕrare persóna lui Mocsary, scriindŭ între altele:

„In ce privesce insinuaţiunile îndreptate în contra persónei lui Ludovicŭ Mocsary, sĕ scie „Pesti Naplo", că nu numai în Mişcolţŭ şi în Borşodŭ, ci în tótă Ungaria Lud. Mocsary este consideratŭ ca unŭ patriotŭ totŭ aşa de bunŭ, ca şi Redactorulŭ lui „Pesti Naplo" şi deşi în privinţa vederilorŭ faţă cu naţionalităţile nicĭ noi nu suntemŭ întru tóte de acordŭ cu elŭ, atâta însĕ va recunósce dóră şi „Pesti Naplo", că *se află în Ungaria o lege de naţionalitate, care nu se esecută*; póte e neesecutabilă, dér nu este ştérsă; va recunósce dóră, că esistă naţionalităţĭ neastêmpĕrate şi că prin urmare *esistă o cestiune de naţionalitate neresolvată.* Chiar şi dela „Pesti Naplo" putemŭ aştepta aşa-déră, ca sĕ recunóscă ca îndreptăţită diferenţa de idei, ce se ivescŭ asupra unei cestiunĭ politice atâtŭ de importante şi celŭ ce iniţiézä o astfelŭ de diferenţă de idei din convingere curată, lucrézä în interesulŭ nostru comunŭ alŭ tuturora".

SCIRILE DILEI.

— 15 (27) Noemvre.

Mare tămbălău pentru ministrulŭ Bethlen. In programa de primire, ce s'a publicatŭ în „Kronstädter Ztg.", se dice, că ministrulŭ contele Bethlen, care va sosi Duminecă în Braşovŭ, va fi primitŭ la 10 óre a. m. în modŭ *festivŭ* la gară; la 11 óre: *intrare festivă cu banderii* etc. etc. apoi la 8 óre *banchetŭ festivŭ în sala redutei.* — In faţa acestei programe de primire estraordinarŭ „festive", se întrébă cei mai mulţĭ: de ce atâta tămbălău pentru ministrulŭ Bethlen, când înainte de vr'unŭ anŭ şi jumĕtate Saşii l'au primitŭ aicĭ ca ministru nou în modŭ aşa de strălucitŭ, precum n'a mai fostŭ primitŭ vr'odată ministru ungurescŭ? Ce sensŭ are acum sĕ se dea în onóre-i de pildă unŭ banchetŭ, la care se dice, că vorŭ lua parte toţĭ funcţionarii, membrii representanţei comunale, ai camerei de comerciu, etc. etc. şi care va costa pe comună o sumă enormă din creditulŭ ce s'a votatŭ în sarcina contribuitorilorŭ comunei. De ce atâta ceremoniă şi aceste festivităţĭ demonstrative, după ce, cum amŭ amintitŭ, ministrulŭ a fostŭ deja odată sĕrbătoritŭ aicĭ în modŭ demonstrativŭ de Saşĭ? Nimenĭ nu-şĭ póte esplica acésta, deórece nu s'a petrecutŭ nimicŭ estra-ordinarŭ, căcĭ visita unui ministru într'unŭ statŭ constituţionalŭ nu este nimicŭ estra-ordinarŭ. Şi pe când noi înzadarŭ ne batemŭ capulŭ spre a găsi ce e causa, foile oposiţionale maghiare de sigurŭ se vorŭ folosi de acestŭ prilegiu spre a susţiné susŭ şi tare în frunte cu „Magyiar Hirlap", că aicĭ se va sigila pretinsulŭ „pactŭ secretŭ", ce l'a încheiatŭ, după părerea lorŭ, Saşii ardelenĭ cu guvernulŭ ungurescŭ.

***

Unŭ maghiarŭ, care nu e şovinistŭ. Diarulŭ „Sieb. D. Tageblatt" din Sibiiu a primitŭ în dilele aceste o scrisóre din Pesta, care e subscrisă: Unŭ maghiarŭ, care nu e şovinistŭ. In epistola acésta se plânge numitul patriotŭ „neşovinistŭ" (?) asupra unui articulŭ apărutŭ în numita fóiă sibiană întitulatŭ „Arge Zumuthungen". Autorulŭ acelei scrisorĭ, dice între altele, că e unŭ nebunŭ de legatŭ acelŭ, Maghiarŭ, care vrea sĕ maghiariseze pe Saşĭ cu forţa. In o sută de anĭ nu va mai fi nicĭ unŭ Sasŭ în Ardélŭ: îi *va înghiţi valahismulŭ* (Sic!) Saşii arŭ trebui sĕ se alieze cu maghiarismulŭ ardeleanŭ, *nu sĕ pacteze în ascunsŭ cu Valachii.* (Cum se potrivesce acésta cu banchetele ce le arangézä Saşii în onórea miniştrilorŭ ungurescĭ?") Românii copleşescŭ oraşele şi satele săsescĭ, cu massa lorŭ próstă, trândavă şi barbară. (Mĕi!) Apoi autorulŭ încheiă cu dorinţa, că diarulŭ „Tageblatt" sĕ fiă în Posen séu în Riga pentru ca redacţiunea sĕ se lăncedéscă în Camciatca. Diarulŭ „S. D. Tgbl." observă, că numai din aceea causă a împărtăşitŭ aceste espectorărĭ, pentru ca sĕ arate ce idei confuse domnescŭ în unele capete din Pesta.

***

Sânţire de biserică. Din Sĕlagiu ni-se scrie: In 22 Noemvre n. c. s'a sânţitŭ cu solemnitate noua biserică de pétră din filiala gr. cat, Ceanu (tractulŭ Sarvadului). Poporulŭ acestei micĭ comune, abia în numĕrŭ de 170 suflete, de 7 anĭ încóce a doveditŭ unŭ rarŭ zelŭ pentru ajungerea acestui scopŭ fiindŭ multŭ încuragiatŭ şi din partea bravului sĕu parochŭ, Patriciu Lobonţiu, care cu marĭ greutăţĭ, administrézä trei comune, bucurându-se în tóte de frumóse fructe ale ostenelelorŭ sale: bisericĭ şi şcóle bune, poporŭ piu, blândŭ şi muncitorŭ, cum e şi d-sa. Actulŭ sfinţirei s'a sĕvêrşitŭ cu esistenţa a 7 preoţĭ din tractŭ prin M.O.D. protopopŭ Demetriu Coroianu, care a rostitŭ şi o frumósă predică ocasională. Pentru ajutorarea acestei bisericĭ s'a întreprinsŭ şi o colectă prin parochiele tractului, cu unŭ succesŭ, care dovedesce admirabila marinimositate a Românului! — Vĕdurămŭ singuraticĭ dândŭ şi sume dela 20—100 fl., precum d-na vĕduvă Flórea Verzeşiu şi fiiulŭ sĕu Georgiu Filepu din Santĕu, carĭ au datŭ 120 fl., cunoscutulŭ bărbatŭ generosŭ Georgiu Szilagyi din Sănislau 50 fl., doi inşĭ din Ceanu câte 100 fl. şi alţii. — Onóre şi laudă tuturorŭ! Faptele lorŭ măreţe servéscă ca esemplu de imitatŭ." — Presentulŭ.

***

Strossmayer nu demisionézä. Scirea colportată de diarele maghiare, că episcopulŭ Strossmayer dela Diacovar ar fi adresatŭ la Roma o telegramă, în care cere ca sĕ fiă chiămatŭ la Vatican renunţândŭ la tronulŭ sĕu archierescŭ din Diacovar, — este neexactă. Elŭ, după cum se anunţă din isvorŭ semioficiosŭ din Agramŭ, va rĕmâné şi mai departe în scaunulŭ sĕu archierescŭ din Diakovar.

***

Societatea studenţilorŭ românĭ din Anvers, în şedinţa ei reconstitutivă din 5 (17) Octomvre, şi-a compusŭ biroulŭ pentru primulŭ semestru alŭ anului 1891—92 astfelŭ: Preşedinte: George Moroianu; Vice-preşedinte: Vasile Capşa; Secretarŭ I: George Gologanŭ; Secretarŭ II: Ioanŭ Săvescu; Casierŭ: A. Liţica şi Bibliotecarŭ: Ioanŭ Gavrilescu. Decisiunea ce a luat'o acéstă societate în anulŭ trecutŭ, de a trimite banii ei la finele fiăcărui anŭ de activitate comitetului „Asociaţiunei transilvane", ni-se scrie, că a rĕmasŭ în deplină valóre şi în viitorŭ. (Adresa Societăţii: 8 rue du Chene 8.)

***

Descoperire de monede vechĭ. Cu ocasiunea spargerilorŭ stâncilorŭ din alvia dela porţile de ferŭ, au găsitŭ nisce lucrătorĭ o mulţime de monede de argintŭ, între carĭ mulţĭ talerĭ cu efigia lui Leopold şi George. Banii aceştia au fostŭ transportaţĭ la Orşova. Autorităţile sêrbescĭ reclamă pentru sine aceştĭ banĭ, dicêndŭ că au fostŭ descoperiţĭ mai aprópe de ţĕrmulŭ sêrbescŭ, decâtŭ de celŭ ungurescŭ.

***

Profesorŭ. Aflămŭ, că d-lŭ *Ioanŭ Lupulescu,* absolventŭ alŭ facultăţei de litere dela universitatea din Bucurescĭ, fù numitŭ profesorŭ la Liceulŭ S-lui Sava din Bucurescĭ.

***

Ceţă pe Dunăre. Din Galaţĭ se scrie, că în 13 Noemvre diminéţa a fostŭ pe

---

apucà de manta şi voi sĕ mĕ tragă după sine.

„Atuncĭ strigà figura femeéscă voalată cu o voce tremunătóre, dér rĕsunătóre şi, spre marea nóstră uimire, în limba germană: „„O, domnilorŭ! Fiă-vĕ milă!"" Acéstă voce, aceste cuvinte şi limba nóstră mĕ emoţionà atâtŭ de multŭ încâtŭ cerui din nou câteva centime. Elŭ rîse: „„Ei bine, écă câţĭva francĭ,"" dise elŭ „„cércă-ţĭ norocululŭ cu fata, dér pe mine lasă-mĕ sĕ mĕ ducŭ acasă."" Elŭ îmĭ puse banii în mână şi apoi plecà ridêndŭ mai departe. In momentulŭ acesta eramŭ în adevĕrŭ perplesŭ, nu sciamŭ ce sĕ facŭ; trebue că ea audise ceea ce disese Faldner, şi eu nu potŭ vătăma pe nimenea, cu atâtŭ mai puţinŭ pe unŭ nenorocitŭ. Mĕ apropiai nedecisŭ. „Copilă", disei eu, „ţi-ai alesŭ unŭ locŭ rĕu, astăséră trecŭ puţinĭ ómenĭ pe aicĭ" Ea nu rĕspunse îndată. — „„Décă şi aceştia"". şopti ea după o mică pausă, „ar avea milă de cei nenorociţĭ!""

Rĕspunsulŭ acesta mĕ surprinse, căcĭ era potrivitŭ. Fruntea nobilă a fetei, tonulŭ, cu care disese ea aceste cuvinte, trădau o cultură. „„Noi suntemŭ compatrioţĭ, „„continuai eu „„permiţĭ sĕ te rogŭ, sĕ-mĭ spunĭ, că potŭ óre sĕ facŭ pentru d-ta mai multŭ, decâtŭ se obicĭnuesce aşa în trécătŭ?"" — „„Noi suntemŭ fórte sĕracĭ,"" rĕspunse ea, după cum mi-se părea, mai cu curagiu, „„ér mama mea e bolnavă şi fără nicĭ unŭ ajutorŭ."" Fără sĕ mĕ mai gândescŭ, ci împinsŭ numai de unŭ sentimentŭ nedefinitŭ, că fata mĕ atrăgea, disei: „„Condu-mĕ la dênsa!"" Ea tăcù, propunerea acésta părea, că o surprinse. „„Ţine-o acésta," continuai eu „„ca pe o voinţă a mea onestă, de a-ţĭ ajuta, décă potŭ.""
— „„Atuncĭ vino,"" rĕspunse ea, ridicà lanterna, o stinse şi o ascunse dimpreună cu farfuria sub mantaua ei".

— „Cum," strigá baronulŭ ridêndŭ, când Frŏben tăcù „nu vréi sĕ istorisescĭ mai departe? Vréi sĕ facĭ şi astădĭ, cum mi-ai mai făcutŭ odată? Domnilorŭ şi dómnelorŭ, până aicĭ a povestitŭ adevĕrulŭ curatŭ istoricŭ. Elŭ credea, că suntŭ departe, dér nu mĕ aflamŭ, decâtŭ la câţĭva paşĭ de scena Samariteanului sub portalulŭ palatului şi-lŭ priveamŭ; că óre dialogulŭ a decursŭ tocmai aşa, nu sciu, căcĭ vêntulŭ mĕ împedeca sĕ audŭ vorbele, dér vĕdui, când dama îşĭ stinse lampa şi când trecù cu elŭ pe punte. Nóptea era prea frigurósă, decâtŭ sĕ-lŭ fi urmatŭ în aventura sa galantă, dér în sfîrşitŭ mĕ rĕmăşescŭ, că n'a vĕdutŭ pe mama bolnavă, ci dama dela Ponts des Arts cântase pe altă melodiă vechiulŭ cântecŭ alŭ Sirenelorŭ."

Elŭ singurŭ rîse de gluma sa şi bărbaţii îlŭ acompaniară ridêndŭ sgomotosŭ, damele însĕ plecară ochii în josŭ, ér Iosefa părea atâtŭ de nemulţămită de vorbele soţului ei, câtŭ şi de istorisirea ciudată a amicului ei, căcĭ palidă ca mórtea ţinea ceaşca în mânile ei tremurânde, şi aruncà asupra tînĕrului o privire, pe care elŭ o tălmăcì, că ea se ruşinézä de vorbele soţului sĕu. „Credĭ", dise elŭ, întrerupêndŭ cu voce puternică rîsetele bărbaţilorŭ, „că mi-am rĕscumpĕratŭ amanetul , dér e în favorulŭ meu propriu, ca sĕ nu permitŭ unŭ altŭ sensŭ acestui incidentŭ, pe care amiculŭ meu pare a-lŭ desconsidera; permiteţĭ, ca sĕ continuu şi, pe viéţa mea", adause elŭ, roşindu-se şi ochii îi schinteiau, „voescŭ sĕ vĕ spunŭ purulŭ adevĕrŭ."

„Fata cotì spre punte, pe unde venisemŭ eu. Pe când eu mergeamŭ tăcutŭ îndĕrĕtulŭ ei, avuiu timpŭ, ca sĕ o privescŭ. Figura ei, întru câtŭ îmĭ permitea mantaua sĕ o vĕdŭ, întréga ei ţinută, mai alesŭ însĕ vocea ei, erau juvenile. Mersulŭ ei era repede, dér uşorŭ şi linŭ. Ea refusase braţulŭ meu, când i-lŭ oferii. La capĕtulŭ puntei, o cotì spre Rue Mazarin. „„Mama d-tale e de multŭ bolnavă?"" întrebaiu eu, păşindŭ éräşĭ lângă ea şi cercândŭ, sĕ observŭ prin voalŭ faţa ei. „„De doi anĭ de dile"", rĕspunse ea oftândŭ, „„dér de optŭ dile e fórte greu bolnavă.""

— „„Ai fostŭ adese-orĭ la loculŭ acela?""

— „„Unde?"" întrebà ea.

— „„Pe punte.""

— „„In séra acésta pentru prima dată"", rĕspunse ea.

— „„Nu ţi-ai aflatŭ unŭ locŭ potrivitŭ, alte lucrurĭ suntŭ mai frecuentate.""

Dér dicêndŭ acestea, mĕ căisemŭ, căcĭ vorbele acestea puteau sĕ o vateme. Plângêndŭ încetŭ şoptì ea: „„Ah, sunt cu totulŭ necunoscută aicĭ — mĕ ruşinaiu, sĕ mergŭ unde erau ómenĭ mulţĭ.""

Dunăre o cé̦ţă atâtŭ de désă, încâtŭ navigaţiunea a fostŭ periclitată. Corăbiile au fostŭ silite sĕ-şĭ micşoreze celeritatea şi sĕ observe strictŭ mĕsurile de precauţiune, ca fluerăturĭ şi sunete de clopotŭ din 5 în 5 minute.

***

400 codice descoperite. Din Roma se telegrafiază: In archiva principelui Borgheze, cumpĕrată de papa s'au aflatŭ 400 de codice, carĭ conţinŭ istoria papilorŭ din Avignon.

***

Reuniunea maghiară din New-York a înaintatŭ o petiţiă la delegaţiunile ungare, întrunite acum în Viena, cerêndŭ, ca din partea ministeriului de esterne sĕ fiă aplicatŭ în funcţiune la consulatulŭ din New-York câtŭ mai curêndŭ unŭ individŭ maghiarŭ. Petiţia s'a primitŭ între aprobărĭ din partea membrilorŭ delegaţiunei.

***

Fratricidŭ. Cunoscutulŭ directorŭ de circŭ, Cesar Sidoli, după cum se scrie din Galaţĭ, a fostŭ ucisŭ de fratele sĕu Frangini. Causa acestei uciderĭ a fostŭ gelosia.

Dămŭ locŭ următórei scrisorĭ ce ni-o trimite confratele nostru dela „Luminătoriulŭ“:

Timişóra, 13 (25) Noemvre 1891.

Onorate D-le Redactorŭ!

Ţinŭ multŭ la aceea, ca în colónele mamei „Gazete“ ca şi în „Luminătoriulŭ“ sĕ nu fimŭ defăimaţĭ şi prin acésta despreţuiţĭ din partea onor. sĕi cetitorĭ. Din acestŭ motivŭ vĕ rogŭ cu tótă dragostea sĕ înregistraţĭ următórele mele observărĭ, pe carĭ le facŭ din incidentulŭ introducerei şi a corespondinţei subsemnate de d-lŭ Dr. Aurel Munteanu, apărute în Nr. 250 din ăstŭ anŭ alŭ onor. „Gazete“.

Plângerea d-lui Dr. A. Munteanu asupra mea şi a „Luminătoriului“ este relativŭ dréptă, relativŭ nedréptă.

Eu şi „Luminătoriulŭ“ n'am denegatŭ, nicĭodată spaţiulŭ acelorŭ scriitorĭ séu corespondenţĭ, carĭ au scrisŭ abjectivŭ şi în interesŭ generalŭ: întru apĕrarea causelorŭ neamului nostru; am denegatŭ însĕ şi denegămŭ tot-déuna spaţiulŭ nostru, acelora, carĭ ni-au venitŭ a scrie în interese *particulare-personale.*

Pănă astădĭ onor. d. Dr. A. *Munteanu*, nu ne-a onoratŭ nicĭ odată cu vre-o scriere de interesŭ comunŭ, ci totdéuna ni-a scrisŭ în interesele unei séu altei persóne, d. e. în interesulŭ d-lui *Putică* séu a d-lui Episcopŭ din Aradŭ, apoi peste astea d-nia lui mai are o deosebită poftă asupra mea şi asupra „Luminătoriului“, şi totŭ mereu lovesce în noi. Intr'o epistolă a d-niei sale, căreia i-am datŭ locŭ, ca de esemplu, m'a numitŭ „*ticălosŭ*“ ş. a.

Veţĭ pricepe dér onor. D-le Redactorŭ, că unŭ organŭ de publicitate, cu meniţiunea pentru d'a apĕra interesele generale ale neamului nostru, nu-şĭ póte pune colónele sale la dispoşiţiunea intereselorŭ particulare-personale; de altă parte: când cineva îţĭ intră în casă în modŭ necuviinciosŭ şi insultătorŭ, n'ai decâtŭ sĕ-i areţĭ uşa séu sĕ-lŭ dai afară; căcĭ décă vei suferi insultarea în casa ta propriă, atuncĭ lumea te batjocoresce şi te despreţuiesce....

Peste astea ar fi sĕ constatŭ şi aceea, că onor d. Dr. A. *Munteanu* pertractéză de totŭ superficialŭ temele despre carĭ scrie; astfelŭ eu unulŭ aflu, că verĭ-ce apĕrare a d-sale produce unŭ resultatŭ de totŭ dubiosŭ pentru celŭ apĕratŭ de d-nia sa.

La tóte acestea sĕ-mĭ permiteţĭ numai douĕ-trei probe, pe carĭ le scotŭ din însăşĭ corespondinţa d-sale de sub întrebare:

D-lŭ Munteanu scrie, că am publicatŭ „*neadevĕrurĭ grosolane*“, că „Luminătoriulŭ“ nu voesce a publica în „*interesulŭ adevĕrului*“, — că suspiţionările se „*devalvéză la valórea calumniărilorŭ*“ — ş. a. ş. a. şi onor. d. Dr. A. M. pretinde, ca lucrurĭ d'astea sĕ le publicŭ în fóia redactată de mine!

Referitoriu la apĕrarea d-lui Episcopŭ alŭ Aradului, abstragêndŭ dela cestiunea: décă d-lŭ Dr. A. M. are procură (plenipotinţă) în causă, 'orĭ ba? şi abstragêndŭ dela faptulŭ, că înainte de asta cu „3 şi cu $1^1/_2$ anŭ“ pe cândŭ s'au petrecutŭ visitele şi convenirile D-lui Episcopŭ cu Bessenyei, despre carĭ scrie d. Dr. A. M. d-nia lui nu era p'aicĭ, ba nicĭ unde pe teritorulŭ diecesei — sĕ vedem cum 'lŭ apĕră cum îi „susţine véḑa?“

Pănă când în „Luminătoriulŭ“ nu s'a scrisŭ nimicŭ hotărîtŭ asupra d-lui Episcopŭ ci, ceea ce s'a scrisŭ, s'a scrisŭ numai deductivŭ, ca eventuale posibilităţĭ, p'atuncĭ d-lŭ dr. A. Munteanu în corespondinţa d-sale din „Gazetă“ descopere *hotărîtŭ*, că d-lŭ Episcopŭ într'adevĕrŭ *a făcutŭ visită* d-lui Bessenyei! Pare că vĕd pe Onor. cetitorĭ ai „Gazetei“ cum se vorŭ fi întrebândŭ: dér cum s'a pututŭ dejosi unŭ Episcopŭ pănă într'atâta? Nu s'a mai pomenitŭ, pănă aḑĭ, ca unŭ Episcopŭ sĕ facă, Elŭ în persónă *visită* la organe subalterne comitatense!...

Ei, este asta unŭ „neadevĕrŭ grosolanŭ“, „o calumniă“ comisă de „Luminătoriulŭ“?

Iesuiţii au ţinutŭ şi ţinŭ încă la principiulŭ lorŭ: „Der Zweck heiligt die Mittel.“ Dér este d-lŭ Episcopŭ alŭ Aradului séu onor. d. dr. A. M. iesuitŭ?

Sĕ ne întrebămŭ însĕ de scopul, pentru carele s'ar fi făcutŭ acea visită. Scopulŭ a fostŭ: d'ai mulţămi — ḑice d-lŭ dr. A. M. — pentru că d-nulŭ Bessenyei a împedecatŭ pe Sêrbii din Mehala „*d'a dĕrîma cu* forţa... localitatea edificiului şcolarŭ.“ Va sĕ ḑică: pentru că fibirĕulŭ a suprimatŭ o revoltă illegală, ceea ce era datorinţa lui s'o facă între tóte împrejurările!

Ei bine, cine nu vede aci descoperindu-se o dejosire de totŭ nemotivată, a unui Episcopŭ?! Cum convine, una ca asta cu demnitatea de Episcopŭ?

Décă eu aşĭ fi Episcopulŭ de sub întrebare, aşĭ mulţămi prea frumosŭ d-lui dr. A. Munteanu pentru astfeliu de apĕrare.

Mĕ mărginescŭ la atâta şi, mulţămindu-vĕ preventivŭ pentru bunăvoinţa ce o aveţĭ faţă de mine şi faţă de „Luminătoriulŭ“ vĕ rogŭ, d-le Redactorŭ, sĕ primiţĭ asecurarea despre stima şi simţĕmintele de colegialitate ce vi le păstrezŭ.

P. Rotariu, *m. p.*
redactorele „Luminătorului.“

Precum amŭ declaratŭ, pe noi afacerea dintre d-nii Munteanu şi Rotariu nu ne privesce mai de aprópe. Dér nu putemŭ sĕ lăsămŭ tără de observare scrisórea d-lui Rotariu. D-sa nu rĕspunde la cestiunea principală, despre care se tractéză în corespondenţa d-lui Dr. Munteanu şi adecă: décă are séu nu dovedĭ pentru afirmarea „Luminătoriului“, cumcă Prea Sânţia sa episcopulŭ Meţianŭ ar fi intervenitŭ la alegerea din Becĭcherecul mică în favórea candidatului guvernamentalŭ?

Acésta este cestiunea capitală, ce ne interesézá pe toţĭ din punct de vedere alŭ solidarităţii naţionale şi din causa acésta amŭ dat noi locŭ scrisoriĭ d-lui Munteanu. Căcĭ orĭ-cum s'ar fi petrecutŭ lucrulŭ înainte cu trei anĭ, cu aşa ḑisa visită a Episcopului, de aicĭ nu urméză, că Prea Sânţia Sa a îngeratŭ la alegere în 10 Noemvre a. c. pentru canditatulŭ guvernului, ci acésta trebue sĕ se dovedéscă clarŭ şi limpede. Căcĭ pentru noi nu póte fi indiferentŭ, décă unŭ Episcopŭ românŭ se acusă pe nedreptŭ de-a fi comisŭ o faptă, ce-i detrage véḑa înaintea poporului românŭ, dér şi mai puţinŭ ar puté fi indiferentŭ, décă s'ar dovedi, că a lucratŭ chiar în detrimentulŭ solidarităţii naţionale.

Noi amŭ vĕḑutŭ în „Luminătorulŭ“ suspiţionându-se directŭ Episcopulŭ Aradului, că „*verosimilŭ*“ a trebuitŭ sĕ facă unŭ contra serviciu-fibirĕului, ajutându-i sĕ fiă ales. („Luminătorul“ dela 6 (18) Nov. a. c.) N'amŭ creḑutŭ „Luminătorului“, care, cum ḑice d. Rotariu, „a scrisŭ, ceea ce a scrisŭ numai deductivŭ, ca eventuală posibilitate“.

Dér sĕ ne ierte confratele nostru a-i spune, că acésta nu merge, mai alesŭ faţă c'unŭ Episcopŭ în cestiunĭ aşa delicate, de mare importanţă. Fără de dovedĭ sigure nu-i este permisŭ unui organŭ seriosŭ a veni cu astfelŭ de suspiţionărĭ, ci trebue sĕ aibă dovedĭ sigure şi neîndoióse.

Căcĭ nu toţĭ au făcutŭ ca noi. Alţii au creḑutŭ şi n'au mai ţinutŭ sémă de cuvênţelulŭ „verosimilŭ“, ba au şi esploatatŭ suspiţiunea lansată de „Luminătorul“; ér „Tribuna“ a vrutŭ sĕ ne tragă şi la rĕspundere, pentru că nu ne-amŭ grăbitŭ a subscrie cu amêndouĕ mânile ceea ce a scrisŭ „deductivŭ, ca eventuale posibilităţĭ“ „Luminătorulŭ“.

Credemŭ, că vomŭ fi pe deplinŭ înţeleşĭ de confratele nostru, care va trebui sĕ recunóscă, că nu acésta este calea potrivită pentru a se apĕra cu succesŭ interesele generale de către unŭ organŭ de publicitate românŭ.

Literatură.

D-lŭ *Ionŭ Emiliu Prodanŭ*, profesorŭ de gimnastică, anunţă, că va scóte în curêndŭ de sub tiparŭ unŭ „**Manualŭ de gimnastică** pentru şcólele poporale, lucratŭ pe basa planului ministerialŭ. Cursulŭ I pentru primii trei anĭ de şcólă cu numeróse figurĭ pentru eserciţiile de ordine şi libere“. Preţulŭ 30 cr.

DIVERSE.

Unŭ cartelŭ de cerşitorĭ. Cerşitorii din Barcelona au încheiatŭ între sine unŭ cartelŭ, în vîrtutea căruia se îndatoréză, ca tóte monedele de 2 centime primite dela publicŭ sĕ le scótă cu totulŭ din circulaţiune, pentru ca astfelŭ sĕ silescă pe ómenĭ sĕ le dee monedi de 5 centime.

NECROLOGŬ. **Iosifŭ Scurtu,** cooperatorŭ gr. cat. în Blaşiu, după unŭ morbŭ greu de plumânĭ a trecutŭ la cele eterne, Dumineca în 22 Noemvre n. c., în anulŭ alŭ 28-lea alŭ etăţii, alŭ 3-lea alŭ fericitei sale căsĕtorii şi alŭ 2-lea alŭ serviciului de preotŭ. 'Lŭ deplânge întristata soţiă *Elisa* n. *Radu* cu fiiulŭ sĕu *Demetriu* şi alte numĕróse rudenii.

Fiă-i memoria binecuvêntată!

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

„Ce mare trebue sĕ fi fostŭ miseria, ce o sili pe acéstă sĕrmană creatură, sĕ cerşéscă. Ce e dreptŭ, o mărturisescŭ, îmĭ trecură şi mie prin gândŭ idei, ca ale lui Faldner, dér totdéuna dispărură érăşĭ, fiindŭ-că erau nefirescĭ; décă ea aparţinea acelei clase de fete perdute, de s'ar fi pusŭ óre învĕlită la faţă în loculŭ acela părăsitŭ? De ce sĕ-şĭ ascundă figura, care după cum arăta contura fugitivă, era de bună sémă una dintre cele mai frumóse? Nu, în adevĕrŭ miseria era acea ruşinare gingaşă de sĕrăciă nevinovată, care face nenorocirea atâtŭ de mişcătóre de inimă.“

„„Are mama d-tale unŭ medicŭ?““ întrebaiu eu, după câtăva vreme.

— „„A avutŭ unulŭ, dér când n'am mai pututŭ cumpĕra medicamente, elŭ a voitŭ sĕ o ducă în spitalulŭ Incurables şi — acésta n'am putut'o suporta. Ah, Dumneḑeule, sĕrmana mea mamă în spitalŭ!““

Câtă durere zăcea în aceste ultime cuvinte ale fetei. Ea plângea şi-şĭ puse batista la ochĭ pe sub voalŭ, ér lanterna şi farfuria, ce le ducea în mâna cealaltă, o împedecară sĕ-şĭ strîngă mantaua; vêntulŭ o desfăşura şi eu vĕḑuiu, că nu m'am înşelatŭ; ea avea o taliă fină şi sveltă, purta o haină simplă, dér curată. Ea prinse cu mâna mantaua şi ajutându-i sĕ şi-o pună érăşĭ pe umerĭ, simţii mâna ei móle şi delicată.“

„Trecuserămŭ deja prin stradele Mazarin, St-Germain, Ecole de Medecine şi de acolo prin câteva strade laterale, când de-odată ea se opri şi se jĕlui, că a greşitŭ drumulŭ. O întrebai, în care parte a oraşului locuesce, ea 'mĭ spuse, că în St. Severin. Eram in perplesitate, căcĭ strada acésta nu o cunosceamŭ. Fiă de frică, fiă de frigŭ, o vĕḑui, că tremură. Mĕ uitai împrejurŭ: observai încă lumină într'o subterană, unde se vindea rachiu, o rugai, sĕ aştepte, mĕ coborii înlăuntru şi mĕ informai. Mĕ îndreptară şi credeamŭ, că voiu găsi strada. Când eşii afară auḑii în apropiere vorbe: vĕḑui la lumina slabă a unei lanterne, cum se apăra fata în contra a doi bărbaţĭ, dintre carĭ unulŭ îi apucase mâna, ér celălaltŭ mantaua, ei rîdeau şi vorbeau cu ea, presimţii ce se întêmplă, alergai într'acolo şi smâncii unuia mâna, ea fără sĕ ḑică nicĭ o vorbă plângêndŭ se alipì de de mine.

— „„Domnilorŭ,““ ḑisei „„vedeţĭ, că vĕ înşelaţĭ, îndată daţĭ drumulŭ mantalei domnişórei.

— „„A, ertare domnule!““ rĕspunse acela, care apucase mantaua. „Vĕdŭ, că d-ta ai dreptŭ şi mai vechiu asupra domnişórei!““ Şi rêḑêndŭ plecară mai departe.

„Merserămŭ mai departe, biata copilă tremura tare, se ţinù bine de mine, căcĭ pe aci era sĕ cadă.

„Curagiu!“ ḑisei către ea. „St. Severin nu mai e departe, în curêndŭ va fi acasă.“ Ea nu rĕspunse, ci plângea neîntreruptŭ. Când eramŭ în strada, ce ducea la foburgulŭ St. Severin, se oprì din nou.

— „Nu, nu trebue sĕ mergĭ mai departe cu mine, d-le!“ ḑise ea, „nu se póte.“

— „Dér de ce nu, deórece d-ta mai adusŭ pănă aicĭ, te rogŭ, nu crede, că am intenţiunĭ rele!“

Ḑicêndŭ acestea, fără sĕ sciu, o apucai de mână şi póte că am strîns'o, că-şĭ trase repede mâna şi ḑise: „Ertă-mĭ că am făcutŭ necuviinţa ca sĕ te ducŭ aşa departe; te rogŭ părăsesce-mĕ acum!“

Simţii, că incidentulŭ de mai 'nainte o vătĕmase adêncŭ, aşa încâtŭ póte, asupra mea avea bănuiélă, şi tocmai acésta mĕ mişca atâtŭ de tare, luai francii ce mi-i dăduse Faldner, şi voii sĕ-i dau, dér idea, că ce puţinŭ e acésta îmĭ retrase mâna şi scosei puţinulŭ aurŭ ce-lŭ aveamŭ la mine.“

„Mâna ei tresărì, când îlŭ luà, ea credea că e argintŭ, îmĭ mulţumì însĕ cu voce tremurătóre şi voi sĕ plece.“

„„Incă unŭ cuvêntŭ“, ḑisei eu şi o reţinui, „sperŭ, că mama d-tale se va face sănĕtósă, dér póte mai târḑiu îi va ve veni érăşĭ rĕu, şi d-ta, copilă nu eştĭ făcută pentru asemenea serĭ ca asta. Vréi sĕ vii de aḑĭ în optŭ ḑile la aceaşĭ óră lângă Ecole de Medecine, ca sĕ-mĭ dai informaţiunĭ asupra mamei d-tale.““

Ea parea nedecisă, în fine, ḑise: „„Da!““ „Şi pune-ţĭ érăşĭ pălăria cu voalulŭ celŭ verde, ca sĕ te recunoscŭ“, adguai. Ea aprobà, mulţamì încă-odată plecà repede prin stradă şi dispărù curêndŭ în nóptea întunecósă“.

(Va urma).

Cursulu pieței Brașovŭ

din 27 Noemvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.26	Vênd.	9.30
Argintŭ romănescŭ	„	9.20	„	9.21
Napoleon-d'orĭ	„	9.50	„	9.35
Lire turcescĭ	„	10.00	„	—.—
Imperialĭ	„	—.—	„	—.—
Galbinĭ	„	5.50	„	5.58
Scris. fonc. „Albina“ 6%		101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	—.—
Ruble rusescĭ	„	110.—	„	114.—
Mărcĭ germane	„	57.40	„	58.—

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena

din 26 Noemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	102 65
Renta de hârtiă 5%	100 35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	115.50
dto argintŭ	97.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	110.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ rurale ungare	89 50
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	135.70
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	128.50
Renta de hârtiă austriacă	90.50
Renta de argintŭ austriacă	90.15
Renta de aurŭ austriacă	107.30
Losurĭ din 1860	134.20
Acțiunile băncei austro-ungare	1000.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	309.50
Acțiunile băncei de creditŭ austr	269.50
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.59
Napoleon-d'orĭ	9.35
Mărcĭ 100 împ. germane	57.90
Londra 10 Livres sterlinge	117.95

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulŭ abonamentuluĭ este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
Pe șése lunĭ . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei lunĭ . . . . 10 fr.
Pe șése lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ . . . . .2 fl. —
Pe șése lunĭ . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anŭ . . . . 8 francĭ.
Pe șése lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai ușorŭ și mai repede prin **mandate poștale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Octomvre 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerатŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerатŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriș	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	5.47
Nădĕșel	8.14		6.39	
Clușiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriș	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vințul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiușŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blașiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copșa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediașŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighișóra	3 46		4.49	11.04
Hașfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apața	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17	Tren de persóne	9.18	1.35
Brașovŭ	8.—		10.05	2.09
		11.—		2.19
Timișŭ		2.41		3.01
Predealŭ		3.26		3.31
Bucurescĭ		9.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accelerатŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerатŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timișŭ	1.42		5.57	
Brașovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apața	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Hașfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighișóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediașŭ	6.42	10.31		12.37
Copșa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blașiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiușŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vințul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirișŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Clușiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădășelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireșŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerатŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovațŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulișŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborșinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10.19
Orăștia	10.16		10.50
Șibotŭ	10.36		11.16
Vinț. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiușŭ	11.53		12.38

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerатŭ	Trenŭ de persón.
Teiușŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinț. de josŭ	4.09		2.36
Șibotŭ	4.52		3.03
Orăștia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4.17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborșinŭ	8.03		6.24
Bêrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulișŭ	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovațŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroșenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Hațegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Banița	9.21	3.19	8.04
Petroșenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	6.—	10.50	6.20
Banița	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Hațegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timișóra	8.42	2.04	8.57

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirișŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirișŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	8.15	3.15
Sighișóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa mică	3.—	10.47	7.10
Șeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneș	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copșa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8.02	4.58	10 43
Loamneș	8.30	5.25	11.09
Șeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oșorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoș	3 34	9.11	3.27
Oșorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oșorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oșorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoș	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedora—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Brasov—Zêrnescĭ

Brașov	5.45	2.58
Zêrnescĭ	7.26	4.39

Zêrnescĭ—Brașov

Zêrnescĭ	8.—	5.20
Brașov	9.24	6.44

Brașov—S.-Georgiu

Brașovŭ	8.30	3.10
Uzonŭ	9 43	5.23
S .Georgiu	10.23	5.03

S.-Georgiu—Brasov.

S.-Georgiu	6.32	5.17
Uzonŭ	7.00	5.45
Brașovŭ	8.08	6 53

Mureșŭ-Ludoșŭ—Bistrița

Murĕșŭ-Ludoșŭ	4.—
Țagu-Budatelioŭ	6.48
Bistrița	9.59

Bistrița—Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	1.16
Țagu-Budctelioŭ	4.15
Murĕșŭ-Ludoșŭ	7.21

Nota: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.